

Sarpsborg
kommune

Kommunal- og regionaldepartementet
Postboks 8112 Dep.
0032 OSLO

Deres ref.:
11/2823

Vår ref.:
12/03471-6

Dato:
10.09.2012

Høring - forslag til endringer i valgloven og valgforskrift - melding om vedtak

Det vises til brev av 4. mai 2012.

Plan- og økonomiutvalget i Sarpsborg kommune behandlet rubriserte sak i møte 6. september 2012 og det ble gjort slikt vedtak:

"Sarpsborg kommune slutter seg til forslag til endringer i valglov og forskrift slik det framgår av merknadene i saken. Til § 8-4, 3. ledd bemerkes dog at kommunen bør stå fritt til å fastsette når stemmeseddelkonvolutt skal benyttes ved forhåndsstemmegivning utenfor hovedlokale for dette."

Ytterligere merknader framgår av saksutredningen, og saksutskrift av saken vedlegges.

Med hilsen

Torild Lindemark
rådgiver

Vedlegg:
Saksutskrift

Saksbehandler: Torild Lindemark, Enhet kommunikasjon og service, tlf 911 17 119

SAKSUTSKRIFT

Arkivsak-dok. 12/03471-3
Saksbehandler Torild Lindemark

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Plan- og økonomiutvalget	06.09.2012	95/12

Høring - forslag til endringer i valgloven og valgforskriften - uttalelse

Saken er fremmet etter prinsippet om fullført saksbehandling.
Følgende har vært medsaksbehandlere:

Vedlegg:

Forslag til endringer i valgloven og valgforskriften

Hele høringsnotatet, som også er en evaluering av valget i 2011, er publisert på Kommunal- og regionaldepartementets nettsider.

Sammendrag:

I høringsnotatet fremmes det forslag til følgende lovendringer:

1. Manntallet (kapittel 3)
 - a. Ansvar for etablering og oppdatering av manntall overføres til statlige myndigheter
 - b. Det etableres en frysdato for når manntallet ikke lenger kan endres
 - c. Det etableres et foreløpig manntall per 3. januar i valgåret
 - d. Forskriftshjemmel rundt manntallsføringen utvides noe.
2. Kommunenes ansvar for å vurdere valglokalenes egnethet presiseres i lov
3. Det innføres nye regler for forhåndsstemmegivning for velgere som stemmer i egen kommune, ved at velger legger stemmeseddel direkte i urnen etter at denne er stemplet og elektronisk krysset av i manntallet for godkjent stemmegivning.
4. Det stilles krav til at minst to stemmemottakere skal være tilstede ved mottak av forhåndsstemmer.

I tillegg foreslås at det forskriftsfestes en standard mal med krav til utformingen av stemmesedler ved stortingsvalg.

Rådmannen anbefaler at det avgis høring, og at man i hovedsak slutter seg til de foreslåtte endringene.

Utredning:

Kommunal- og regionaldepartementet (KRD) har ved brev av 4. mai 2012 oversendt høringsnotat med evaluering av valget i 2011 samt forslag til endringer i valglov og forskrift. Høringsfrist ble satt til 1. august d.å. Ved e-post utsendt 17. august melder KRD at de forlenger høringsfristen til 10. september 2012, fordi det er kommet svært få høringsuttalelser. Departementet henviser spesielt til at noen av forslagene vil ha betydning for kommunenes valg gjennomføring og viser særlig til kapittel 7 om forhåndsstemming

innenriks, der departementet foreslår å fjerne stemmeseddelkonvoluttene ved forhåndsstemming (som hovedregel).

Hele høringsnotatet drøfter mange ulike forhold og erfaringer vedrørende valget. I denne saken tar en kun for seg de temaene som fører til lov- eller forskriftsendring.

Ansvar for å opprette og oppdatere manntall med mer:

KRD har utarbeidet et nytt sentralt valgadministrativt datasystem (EVA). Dette var testet i noen forsøkskommuner ved forrige valg, og skal tas i bruk for hele landet ved neste valg, det vil si stortingsvalget i 2013. Endringene i valgloven i forhold til manntallet er en følge av det nye systemet og at man får et felles manntall for fylkestingsvalg og kommunestyrevalg. Det foreslås videre en ansvarsdeling der departementet overtar kommunens ansvar for selve opprettelsen av manntallet og for den delen av oppdateringene som gjøres maskinelt. Det enkelte valgstyre vil ha ansvar for å oppdatere manntallet med eventuelle manuelle rettinger i tråd med valgloven og forskriften. Dette gjelder innføringen av norske statsborgere som har bodd i utlandet i mer enn 10 år, oppretting av feil eller klage som ikke er en del av de oppdateringene som kommer fra Skattedirektoratet.

Utover selve manntallet som benyttes ved valget, har valgmyndighetene behov for manntallsopplysninger for forberedelse av valget. Nå er dette tatt inn i valgloven (§ 2-5 a).

Rådmannens merknader:

Forslag til endringer i valgloven når det gjelder manntallet er en konsekvens av felles manntall, og noen bestemmelser om den praktiske gjennomføringen med frister. Det er tidligere bemerket det positive som nå skjer med et felles manntall for hele landet og den historiske milepælen dette er. Det er ingen merknader til forslag til endringer i loven.

Tilgjengelighet til og i valglokalerne

Det foreslås en opprydding i valgloven og valgforskriften i forhold til regelverkets bestemmelser om egnethet, tilgjengelighet og tilrettelegging. Krav til egnethet er noe mer enn bare tilgjengelighet. Departementet påpeker i sin vurdering at for eksempel innebærer kravet til egnethet at rammene rundt stemmegivningen skal være slik at velgerne føler seg bekvemme i situasjonen og trygge på at grunnleggende sikkerhetsrutiner blir ivaretatt. Lokaler hvor det blir avviklet stemmegivning bør ha et visst offisielt preg. Stemmegivning er derfor først og fremst aktuelt i offentlige lokaler. Andre lokaler kan også benyttes, men stemmegivning i lokaler hvor det foregår aktivitet med kommersielt preg vil ikke tilfredsstille kravet om at stemmegivningen skal foregå i rolige og verdige former. I lovutkastet er krav til lokaliteter for forhåndsstemmegivning og valgting gjort mer likelydende (§ 8-3 (1) - §9-3 (2)). Departementet presiserer at de ovenfornevnte forslagene kun er en presisering av gjeldende rett, og innebærer ingen endring i kommunens plikter.

Rådmannens merknader:

Det er ryddig at bestemmelsene om egnethet og tilgjengelighet til lokaler for forhåndsstemming og valgting blir likt.

Forhåndsstemming:

Utover endringene i § 8-3 om tilgjengelighet og egnethet foreslås det endringer i valgloven i forhold til følgende:

§ 8.1, nytt 5 ledd: *Ved forhåndsstemmegivningen innriks, unntatt på Svalbard og Jan Mayen, skal det være minst to stemmemottakere til stede ved mottak av forhåndsstemmer.*

Rådmannens merknad:

Sarpsborg kommune har til dels fulgt denne rutinen ved mottak i servicetorget. Det har tidligere vært et lovkrav med 2 stemmemottakere ved ambulerende stemmemottak. Nå

gjøres dette likt, og forslag til endringer i rutinene for mottak av forhåndsstemmer gjør at det blir nødvendig med 2 stemmemottakere. Lovkravet vil kreve noe økte ressurser ved det ordinære forhåndsstemmemottaket.

§ 8-4 om fremgangsmåten ved forhåndsstemmegivningen foreslås endret.

Endringen vil være en forenkling, slik at hovedregelen skal være at den som forhåndsstemmer bretter sammen stemmeseddelen i valgavlukket, får den stemplet og legger den i valgurnen selv, jf forslag til ny § 8-4, 1. og 2. ledd. Bruk av stemmesedelkonvolutt, valgkort og omslagskonvolutt vil da kun brukes i de særtilfeller som valgstyret fastsetter, jf ny § 8-4, 3. ledd, eller når stemme mottas fra velgere fra annen kommune eller ved strømbrydd, jf ny § 8-4, 4. ledd. For at den forenklede rutinen etter 1. og 2. ledd skal benyttes, kreves det tilgang til Internett ved forhåndsstemmemottakene. Bakgrunn for forslag til endring er todelt: For det første kan det stilles spørsmål ved om dagens prosedyrer i tilstrekkelig grad sikrer kravet til hemmelig valg. For det andre er prosedyrene relativt omstendelige og det bør vurderes om disse kan forenkles. Departementet viser også til at de har mottatt klager på og henvendelser om spørsmål om prosedyrene rundt forhåndsstemmegivningen fordi velgeren ikke har tillit til at stemmen er hemmelig når valgkort og stemmesedelkonvolutt med stemmeseddel legges sammen i en omslagskonvolutt.

Rådmannens merknad:

Erfaringer fra forhåndsstemmemottaket ved servicetorget støtter opp under begrunnelsen fra departementet i forhold til velgernes reaksjon på bruk av stemmesedelkonvolutt og valgkort som legges sammen i en omslagskonvolutt. Rutinene ved forhåndsstemming er moden for forenkling, og det ses som uproblematisk ved for eksempel stemmemottak i servicetorget. Kommunene bør imidlertid kunne stå relativt fritt til å fastsette at det skal benyttes stemmesedelkonvolutt ved enkelte forhåndsstemmemottak. Det tenkes her på forhåndsstemming på institusjon og ambulerende forhåndsstemming (hjemme hos velger).

Det er i tillegg noen mindre justeringer i § 8.4, 5. og 6 ledd, men disse er mer av organisatorisk art, ettersom hele § 8-4 er omskrevet.

Det foreslås også endring i valgforskriften i forhold til kravet til utforming av stemmeseddelen. Endringsforslaget gjøres for å sikre krav til universell utforming, og for å ivareta visse behov for standardisering når det skal skannes. I første omgang er det tatt inn en endring i forhold til stortingsvalg, mens departementet vil komme tilbake til spørsmålet om standardisering av stemmesedler ved kommune- og fylkestingsvalg. Et slikt forslag er ikke avhengig av lovendring.

Miljømessige konsekvenser:

Ikke vurdert.

Økonomiske konsekvenser:

Ikke vurdert.

Rådmannens innstilling:

Sarpsborg kommune slutter seg til forslag til endringer i valglov og forskrift slik det framgår av merknadene i saken. Til § 8-4, 3. ledd bemerkes dog at kommunen bør stå fritt til å fastsette når stemmesedelkonvolutt skal benyttes ved forhåndsstemmegivning utenfor hovedlokale for dette.

Behandling i Plan- og økonomiutvalget 06.09.2012

Følgende hadde ordet ved behandlingen av saken:
Ann-Hege Indrevoll (H), rådmann Unni Skaar.

Votering

Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Plan- og økonomiutvalgets vedtak

Sarpsborg kommune slutter seg til forslag til endringer i valglov og forskrift slik det framgår av merknadene i saken. Til § 8-4, 3. ledd bemerkes dog at kommunen bør stå fritt til å fastsette når stemmeseddelkonvolutt skal benyttes ved forhåndsstemmegivning utenfor hovedlokale for dette.

RETT UTSKRIFT

Dato 7. september 2012

Hilde Øisang
Formannskapssekretær

Saken oversendes saksbehandler for ekspedering/oppfølging.